

NFUs prinsipper

Navn på kursdeltaker

Et kurshefte utgitt av:

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Adresse: Postboks 8954 Youngstorget, 0028 Oslo

Telefon: 22 39 60 50

E-post: post@nfunorge.org

Hjemmeside: www.nfunorge.no

NFUs prinsipper

Oversikt

Innledning Dette studieheftet setter fokus på prinsippene til NFU. Prinsippene er bærebjelken i organisasjonen. Der er viktig at alle tillitsvalgte og også medlemmene er kjent med innholdet i prinsippene.

Innhold Denne boken inneholder disse emnene:

Emne	Se side
Informasjon	3
NFUs prinsipper Innledning, Prinsipp 1 og 2	5
Prinsipp 3, 4 og 5	9
Prinsipp 6, 7 og 8	13
Prinsipp 9 og 10	18
Evalueringskjema	22

Informasjon

Tema	NFUs prinsipp-program Heftet inneholder følgende kapitler: • NFUs prinsipper: Innledning, Prinsipp 1 og 2 • NFUs prinsipper 3, 4 og 5 • NFUs prinsipper 6, 7 og 8 • NFUs prinsipper 9 og 10
Målsetting	Bli bedre kjent med NFUs prinsipper. Bli tryggere i sitt tillitsverv.
Målgruppe	Medlemmer og tillitsvalgte i fylkes- og lokallag i NFU og andre interesserte.
Tidsplan	3 samlinger á 4 timer. Hver time er 60 minutter.
Gjennomføring – praktiske tips	Kurset skal ha en leder. Kursleder må sette seg inn i reglene for kursarbeid. Kursleder må frammøtelize på hver samling via Kursadm – et dataprogram i vårt studieforbund - Studieforbundet næring og samfunn Hollendergata 5, 0190 Oslo Telefon: 22 17 66 00 E-post: post@naeringogsamfunn.no Hjemmeside: www.naeringogsamfunn.no

---

Fortsetter på neste side

**Gjennom-
føring –
praktiske
tips**
(fortsatt)

Det kan være en fordel å lage et kort referat etter hver samling.
Dette referatet kan brukes ved starten av neste samling.

Deltakerne får utdelt kursbevis på siste samling.

Det kan være aktuelt å invitere en "ressursperson" til en eller flere samlinger. Denne personen bør ikke forelese, men hjelpe til med å klargjøre problemstillinger og ellers delta i samtalen. Bruk Internett for å hente informasjon, det er til god hjelp.

Deltakerne blir oppfordret til å "sakse" avisinnlegg, artikler og lignende om emnet og legge det fram i studieringen.

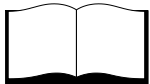
Deltakerne blir også oppfordret til å bruke egne bilder eller finne utklippbilder som synliggjør innholdet i prinsippene.

"Din side" etter hvert prinsipp – kan brukes til notater og til å lime inn bilder og utklipp på.

Video-opptak som berører emnet kan også være nyttig å bruke.

Materiell

Felles materiell som dekker alle kapitlene:

Prinsippene til NFU

Annet materiell som gruppen finner relevant (for eksempel artikler fra Samfunn for Alle)

NFUs prinsipper

Prinsipp 1 og 2

Innledning Gå gjennom innledningen først og fremst for å forstå bakgrunnen for prinsippene og NFUs grunnsyn.

Prinsipp 1 **Mennesker med utviklingshemming har samme verdi, de samme grunnleggende behov og rettigheter som et hvert annet menneske.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp 1
- Hva skal til for at du skal ha et godt liv?
- Gjelder dette for alle mennesker – uavhengig av om en har en utviklingshemming?
- Ta med egne bilder, eller finn bilder som du klipper ut – bilder som viser hva du synes er det gode liv.

Prinsipp 2 **Mennesker med utviklingshemming har likeverdig rett til liv.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp 2
- Hva betyr det å ha likeverdig rett til liv?
- Gjelder det bare det ufødte livet?

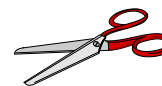

Etterarbeid Oppsummering, eventuelt referat fra samlingen.
Hvem gjør hva til neste samling?

- En eller flere deltakere leser noe av kursmaterialet og refererer det på neste møte.
- Praktiske ting + og andre forberedelser.

Din side – prinsipp 1

Din side – prinsipp 2

NFUs prinsipper

Prinsipp 3, 4 og 5

Prinsipp 3   **Mennesker med utviklingshemming har rett til reel innflytelse på sitt liv og til å fatte egne beslutninger.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp nr. 3
  - Les NFUs hefte om hjelpevergeordningen.
  - Hvorfor er det viktig å kunne bestemme over egen livssituasjon?
  - Hva vil det si å ha innflytelse over alle forhold i eget liv?
  - Hvem kan hindre mennesker med utviklingshemming å treffe reelle valg?
  - Bør det alltid oppnevnes hjelpeverge?
-

Prinsipp 4   **Mennesker med utviklingshemming og familier der et familiemedlem har utviklingshemming, har rett til individuelt tilrettelagte tjenester og økonomiske ytelser og rett til meningsfylte og tilrettelagte aktivitetstilbud som voksne.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp nr. 4
- Hva legger dere i begrepet “individuelt tilrettelagte tjenester”?
  - Hvilket lovverk omhandler rettigheter i forhold til hjelp i hjemmet – avlastning – omsorgslønn?
  - Hvorfor er det viktig med enkeltvedtak på slik hjelp?
  - Tjenester skal gis av kommunens ordinære hjelpeapparat. Hva betyr det?
  - Er tjenestene i din kommune organisert i samsvar med NFUs synspunkter?
-

Fortsetter på neste side

NFUs prinsipper

Prinsipp 3, 4 og 5, *fortsatt*

Prinsipp 5 **Mennesker med utviklingshemming har rett til likeverdig og tilrettelagt opplæring på alle nivå i skoleverket og innenfor de samme organisatoriske rammer som alle andre.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp nr. 5
  - Hva er likeverdig opplæring?
  - NFU hevder at det er viktig å gå i vanlig klasse på sin nærscole.
Drøft viktigheten av dette.
  - Drøft de andre opplæringsområdene i dette prinsippet.
-

Etterarbeid Oppsummering – eventuelt referat fra samlingen.

Hvem gjør hva til neste samling?

- Praktiske ting.
  - En eller flere deltakere leser noe av kursmaterialet og refererer det på neste møte.
  - Andre forberedelser.
-

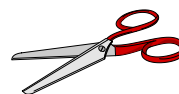
Din side – prinsipp 3

Din side – prinsipp 4

Din side – prinsipp 5

NFUs prinsipper

Prinsipp 6, 7 og 8

Prinsipp 6   **Voksne mennesker med utviklingshemming har rett til eget hjem.**

**Aktivitet –
samtale**

- Les prinsipp nr. 6

  - Hva betyr eget hjem?
  - Er "eget hjem" noe annet for utviklingshemmede?
  - Drøft "eget hjem" i forhold til
    - – beliggenhet
    - – konsentrasjon av utviklingshemmede/funksjonshemmede
    - – boliger med fellesløsning
  - Hvorfor bygges det mange boliger med fellesrom, felles tjenester, felles aktiviteter og delvis felles husholdning?
  - Hva kan lokallaget gjøre i din kommune for å få oppfylt intensjonene i prinsipp 6?
-

Prinsipp 7   **Mennesker med utviklingshemming har rett til et seksualliv og samlivsform etter eget ønske.**

**Aktivitet –
samtale**

- Les prinsipp nr. 7

  - Drøft betydningen av dette prinsippet.
  - Hvordan gi utviklingshemmede muligheter til å velge samlivsform?
  - Drøft årsakene til at så få mennesker med utviklingshemming er gift/samboere.
-

Fortsetter på neste side

NFUs prinsipper

Prinsipp 6, 7 og 8, *fortsatt*

Prinsipp 8 **Mennesker med utviklingshemming har rett til arbeid.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp nr. 8 med underpunkter.
  - Hva legger dere i begrepet “arbeid”?
  - Nevn minst tre kvalitetsmomenter som gjør at det er viktig å ha
    - – arbeid
    - – aktivitet
  - Drøft situasjonen i din kommune.
  - Hvilke utfordringer finnes det?
  - Hva legger dere i begrepet “meningsfylt arbeid”?
  - Begrepet “dagsenter” brukes i de aller fleste kommuner om aktivitetstilbud for eldre og funksjonshemmede.
Hva slag følelser gir betegnelsen “dagsenter” når det er et alternativ til arbeid for mennesker med utviklingshemming?
  - Drøft alternative betegnelser for aktivitetstiltak til personer i yrkesaktiv alder (under 67 år).
-

Etterarbeid

Oppsummering – eventuelt referat fra samlingen.

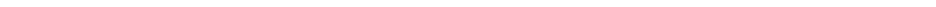
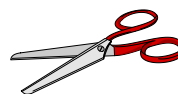
Hvem gjør hva til neste samling?

- Praktiske ting.
- En eller flere deltakere leser noe av kursmaterialet og refererer det på neste møte.
- Andre forberedelser.

Din side – prinsipp 6

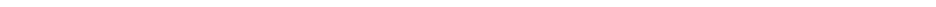

Din side – prinsipp 7

Din side – prinsipp 8

NFUs prinsipper

Prinsipp 9 og 10

Prinsipp 9 **Mennesker med utviklingshemming har rett til å delta i alminnelige kultur og fritidsaktiviteter.**

Aktivitet – samtale

- Les prinsipp nr. 9
- Hvorfor er det viktig at mennesker med utviklingshemming deltar i de vanlige kultur- og fritidstilbudene som finnes?
- Hvilke forutsetninger må til for at mennesker med utviklingshemming skal kunne gå på vanlige kultur- og fritidstilbud etter eget valg?
- Stiller vi større krav til mennesker med utviklingshemming enn til andre for å delta i kulturlivet (forstå musikk – Ibsen-dramaer – billedkunst).
- Ferien kan en tilbringe hjemme eller en kan reise bort.
  - Hva er viktig når en planlegger ferien?
  - Hvordan få fram de reelle ønskene?

For eksempel vil vedkommende

- være hjemme?
- besøke familie?
- reise på hotellferie (her hjemme eller i Syden)?

Vil vedkommende

- reise alene (eventuelt med nødvendig følge)?
- sammen med en venn?
- sammen med flere?

Fortsetter på neste side

NFUs prinsipper

Prinsipp 9 og 10, *fortsatt*

Prinsipp 10 Mennesker med utviklingshemming har rett til interesseorganisasjon som kan ivareta deres sak.

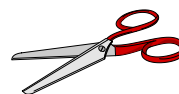
**Aktivitet –
samtale**

- Les prinsipp nr. 10
  - Hvorfor er det viktig at mennesker med utviklingshemming, foreldre, pårørende og andre interesserte er medlemmer i samme interesseorganisasjon?
  - Drøft hvordan lokallaget kan rekruttere medlemmer med utviklingshemming.
  - Hva gjør deres lokallag for å gi medlemmer med utviklingshemming tilhørighet og medinnflytelse?
  - Hvordan kan vi legge til rette for at utviklingshemmede kan bli aktive medlemmer i NFU?
  - NFU samarbeider med flere organisasjoner i andre land – internasjonalt arbeid.
Drøft hvorfor det er viktig at NFU samarbeider med organisasjoner i andre land.
Hva kan medlemmene i NFU – Norge bidra med til utviklingshemmede og deres familier i andre land?
-

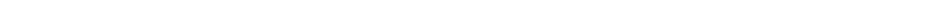
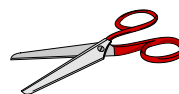
Etterarbeid Det er viktig med individuell evaluering. Dette kan gjøres ved at deltakerne samtaler og stikkord blir notert ned.
Drøfting av hverandres evaluering.

Din side – prinsipp 9

Din side – prinsipp 10

EVALUERINGSSKJEMA

Tema for kurset: .....

Individuelt arbeid, – ca. 10 min.

Deltakerne noterer, – i stikkords form, – opplevelser, inntrykk og vurderinger på dette skjemaet.

1 Positive forhold:

.....

.....

.....

2 Negative eller uheldige forhold:

.....

.....

.....

3 Forslag til forandringer:

.....

.....

.....

4 Eventuelt egne kommentarer:

.....

.....

Kursmaterieell - tilrettelagt

- 1 NFU – en organisasjon**
En innføring i viktige sider ved NFU fra grunnen av.
- 2 Tillitsvalgt i organisasjonen NFU**
Om tillitsvalgtrollen og funksjonen, og om NFU som interesseorganisasjon.
- 3 Aktiv i egen organisasjon**
Få økt kunnskap om NFU som organisasjon
- 4 Verdt å vite for ledsager**
Om rollen som ledsager
- 5 NFUs prinsipper**
Om NFU sine 10 prinsipper
- 6 Pengene mine**
Om personlig økonomi
- 7 Stortingsvalg**
Om bakgrunn og oppbyggingen av vårt politiske system, – demokratisk valg
- 8 Kommunevalg**
Om bakgrunn, virkemåte og praktisk gjennomføring av et kommunevalg

9 Tro og livssyn - Hvem jeg er, og hva jeg vil

Om å bli bedre kjent med seg selv og klar over ønsker og behov knyttet til sin tro og sitt livssyn

10 Kroppen min og følelsene mine (del 1)

Eget veilederhefte følger med

11 Seksualitet og samliv (del 2)

Kurset bygger på (del 1)

Kursheftene kan lastes ned på hjemmesiden
www.nfunorge.org eller bestilles via NFU sentralt.